

ΔΙΑΝΟΗΤΙΚΗ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

για νομοθετικές και οργανωτικές παρεμβάσεις

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το Τομεακό Επιστημονικό Συμβούλιο (ΤΕΣ) για τη «Μεταφορά Τεχνολογίας και τη Διανοητική Ιδιοκτησία» θεωρεί ότι η προστασία της Διανοητικής Ιδιοκτησίας που παράγεται στα ελληνικά ερευνητικά ιδρύματα και στη βιομηχανία, είναι ένας ακρογωνιαίος λίθος πάνω στον οποίο χτίζεται η επιχειρηματικότητα που προέρχεται από την Έρευνα και Ανάπτυξη. Δεδομένου ότι η χώρα μας εγγράφει σημαντική καθυστέρηση σε όλους τους δείκτες της Διανοητικής Ιδιοκτησίας, σε σχέση με όλες τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, διερευνήσαμε τα αίτια της καθυστέρησης και προτείνουμε μια σειρά μέτρων. Τα μέτρα αυτά χωρίστηκαν σε τρεις ενότητες:

Α. Τις παρεμβάσεις που αφορούν τους δημόσιους ερευνητικούς φορείς, δηλαδή τα Πανεπιστήμια και Ερευνητικά Κέντρα και ειδικότερα το θέμα του καθεστώτος χρηματοδότησης, κατάθεσης και υποστήριξης πατεντών,

Β. Τα νομικά και διοικητικά βήματα τα οποία κρίνονται απαραίτητα για τη βελτίωση του οικοσυστήματος καινοτομίας,

Γ. Τα μέτρα που προτείνονται για τη βελτίωση της απόδοσης του Οργανισμού Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας (ΟΒΙ) και την ολοκλήρωση της λειτουργίας της Ελληνικής Ακαδημίας Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας (ΕΑΒΙ).

Περιεχόμενα

ΕΝΟΤΗΤΑ Α: Παρεμβάσεις σχετικά με τους Δημόσιους Ερευνητικούς Φορείς (Πανεπιστήμια & Ερευνητικά Κέντρα)	3
1. Ποιος Διαχειρίζεται τη Διανοητική Ιδιοκτησία και ποιος καταθέτει τις Αιτήσεις.....	3
2. Κίνητρα για την ενασχόληση Ερευνητών & Ερευνητικών Φορέων με τη Διανοητική Ιδιοκτησία	4
3. Μόνιμες Δομές Μεταφοράς Τεχνολογίας.....	5
4. Μόνιμος Μηχανισμός χρηματοδότησης της Διανοητικής Ιδιοκτησίας και της Μεταφοράς Τεχνολογίας	6
ΕΝΟΤΗΤΑ Β: Οικοσύστημα Καινοτομίας	7
5. Αποδέσμευση της υποχρεωτικής Αρχικής Κατάθεσης βάσει του Ν4325/1963	7
6. Ολοκλήρωση των διαδικασιών για την εφαρμογή των Ενιαίων Τίτλων (Unitary Patent and Unified Patent Court).....	9
7. Αναγνώριση Διεθνώς Πιστοποιημένων Συμβούλων Ευρεσιτεχνίας.....	10
8. Εκπαίδευση και ενημέρωση σε θέματα Διανοητικής Ιδιοκτησίας	12
9. Εξειδικευμένοι Δικαστές και Τμήματα Δικαστηρίων	13
Ενότητα Γ: OBI και EABI.....	14
10. Η Ελληνική Ακαδημία Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας (EABI).....	14
11. Επίσπευση της έκδοσης της Έκθεσης Έρευνας	15
12. Ευθυγράμμιση του νομικού πλαισίου με τις βέλτιστες πρακτικές	16
13. Δημοσίευση στατιστικών στοιχείων.....	18
14. Ψηφιοποίηση τίτλων	19

ΕΝΟΤΗΤΑ Α: Παρεμβάσεις σχετικά με τους Δημόσιους Ερευνητικούς Φορείς (Πανεπιστήμια & Ερευνητικά Κέντρα)

1. Ποιος Διαχειρίζεται τη Διανοητική Ιδιοκτησία και ποιος καταθέτει τις Αιτήσεις

Βέλτιστη πρακτική ανά τον κόσμο είναι τα δικαιώματα στο αποτέλεσμα της Έρευνας να ανήκουν σε αυτόν που τη χρηματοδοτεί εκτός αν έχει οριστεί διαφορετικά σε Νόμο ή Σύμβαση. Αν ο χρηματοδότης της έρευνας είναι εταιρία, είναι αποδεκτό ότι τα ερευνητικά αποτελέσματα ανήκουν στην εταιρία. Στην Ελλάδα δεν ορίζεται ξεκάθαρα πού ανήκει το αποτέλεσμα της δημόσιας χρηματοδοτούμενης έρευνας. Τι προβλέπεται όταν ο δικαιούχος της χρηματοδότησης είναι Ερευνητικός Φορέας;

Ο Νόμος 1733/1987 καθορίζει το ιδιοκτησιακό καθεστώς με βάση τη σχέση Εργοδότη και Εφευρέτη. Αυτό έχει οδηγήσει την ανάγκη για ερμηνεία του νόμου σχετικά με την εφαρμογή του στους Ερευνητικούς Φορείς με αποτέλεσμα να υπάρχει διαφορετική ερμηνεία και κατόπιν εφαρμογή σε κάθε Φορέα. Η ερμηνεία που δίνεται στα περισσότερα Πανεπιστήμια είναι ότι το 60% ανήκει στον Εφευρέτη και το 40% στον Φορέα. Αυτή η ερμηνεία έχει ως αποτέλεσμα την ύπαρξη πολλών καταθετών, κάτι που κάνει δύσκολη την εμπορική αξιοποίηση της εφεύρεσης, καθώς διαφορετικές οντότητες θα πρέπει να συμφωνήσουν, μεταξύ άλλων θεμάτων, και για τον τρόπο εμπορικής αξιοποίησης και να διαπραγματευτούν το τίμημα. Επιπλέον, η ιδιοκτησία του πιθανού τίτλου από ιδιώτες κάνει αδύνατη τη χρηματοδότηση του συνολικού κόστους της προστασίας της Διανοητικής Ιδιοκτησίας από δημόσιες πηγές. Τέλος, δεδομένου ότι δεν υπάρχει πρόβλεψη, στην πράξη συνήθως ο Εφευρέτης δεν συμμετέχει στα έξοδα και ο Φορέας επωμίζεται όλα τα έξοδα κατάθεσης και υποστήριξης.

Στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες το δικαίωμα να καταθέσει την αίτηση το έχει ο Ερευνητικός Φορέας, εκτός από τη Σουηδία και την Ιταλία, όπου το δικαίωμα το έχει ο Εφευρέτης. Αντίστοιχα στις ΗΠΑ, ο νόμος αρχικά αναγνωρίζει το δικαίωμα του Εφευρέτη αλλά επιλέγει το δικαίωμα να καταλήξει στον Φορέα μέσω της μεταβίβασης του δικαιώματος από τον Εφευρέτη στον Φορέα (Bayh Dole Act).

Η προστασία της Διανοητικής Ιδιοκτησίας είναι μια μακροχρόνια διαδικασία που απαιτεί τεχνογνωσία και σημαντική χρηματοδότηση. Σε ένα ανώριμο οικοσύστημα όπως το ελληνικό είναι πολύ δύσκολο για έναν εφευρέτη να βρει χρηματοδότηση και τους κατάλληλους συνεργάτες (συμβούλους ευρεσιτεχνίας, νομικούς με εξειδίκευση στη σύνταξη συμφωνητικών εκμετάλλευσης βιομηχανικής ιδιοκτησίας, ειδικούς στην αξιολόγηση ευρεσιτεχνιών και στη διαπραγμάτευση της αξίας τους, κλπ.). Είναι λοιπόν αποτελεσματικότερο να αναπτυχθούν αυτές οι δεξιότητες από έναν ή περισσότερους φορείς που έτσι θα έχουν την κρίσιμη μάζα για να χρηματοδοτήσουν τους ειδικούς που απαιτούνται για την προστασία και την εμπορική αξιοποίηση, τα έξοδα της προστασίας αλλά και τις προσπάθειες εμπορικής αξιοποίησης.

ΠΡΟΤΑΣΗ

Να οριστεί με Νόμο ότι ο Ερευνητικός Φορέας είναι ο Καταθέτης στις Αιτήσεις για Διπλώματα Ευρεσιτεχνίας που προκύπτουν από δημόσια χρηματοδοτούμενη έρευνα και ότι αυτός διαχειρίζεται την κατάθεση και την εμπορική αξιοποίηση της Ευρεσιτεχνίας. Ο Ερευνητικός Φορέας θα πρέπει να υιοθετήσει τις κατάλληλες πολιτικές που καθορίζουν τον τρόπο λήψης της απόφασης για το αν μια εφεύρεση θα προχωρήσει σε κατάθεση αίτησης, τον τρόπο εμπορικής

αξιοποίησης, παρακολούθησης και χρηματοδότησης των Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας και της αμοιβής των Εφευρετών από τα έσοδα που θα προκύψουν από την εμπορική αξιοποίηση.

2. Κίνητρα για την ενασχόληση Ερευνητών & Ερευνητικών Φορέων με τη Διανοητική Ιδιοκτησία

Τόσο οι Εφευρέτες όσο και οι Φορείς θα πρέπει να πειστούν για τη σημασία της συστηματικής ενασχόλησης με τη Διανοητική Ιδιοκτησία. Ο στόχος της κατοχύρωσης είναι η οικονομική αξιοποίηση της εφεύρεσης και αυτό απαιτεί μακροχρόνια στήριξη των προσπαθειών τόσο από την πλευρά του Εφευρέτη όσο και του Φορέα. Οι Φορείς και οι Επιστήμονες/Εφευρέτες θα πρέπει να επιδεικνύουν την απαραίτητη δέσμευση να συμμετάσχουν στις αναγκαίες ενέργειες. Αυτό δε συμβαίνει σήμερα εκτός από ελάχιστες εξαιρέσεις.

Μέχρι πρότινος δεν υπήρχαν επίσημα αναγνωρισμένοι δείκτες Μεταφοράς Τεχνολογίας στο ελληνικό σύστημα καινοτομίας. Η προκήρυξη για τη χρηματοδότηση Δομών Μεταφοράς Τεχνολογίας το 2021 έχει ήδη βάλει τη βάση με την αναγνώριση κάποιων από τους σχετικούς δείκτες ως Δείκτες Εκρών της σχετικής Προκήρυξης (Καταγραφές Εφευρέσεων/Inventions Disclosures, Αιτήσεις για Διπλώματα Ευρεσιτεχνίας, Διεθνείς Πατέντες, Συμφωνητικά Παραχώρησης/Licensing Agreements κλπ.). Επίσης έχει κάνει υποχρεωτική την ύπαρξη μιας ελάχιστης οργανωτικής μονάδας που θα ασχολείται με τη Μεταφορά Τεχνολογίας στο Οργανόγραμμα κάθε Φορέα, καθώς και ξεκάθαρων πολιτικών για τη διαχείριση των δραστηριοτήτων προστασίας της Διανοητικής Ιδιοκτησίας και της εμπορικής αξιοποίησης των αποτελεσμάτων της Έρευνας.

ΠΡΟΤΑΣΗ

Να θεσπιστούν κριτήρια αξιολόγησης τόσο για τους Ερευνητικούς Φορείς όσο και για τους Ερευνητές/Ακαδημαϊκούς που θα σχετίζονται με τους δείκτες Μεταφοράς Τεχνολογίας, όπως:

- Αριθμός αρχικών καταθέσεων αιτήσεων για δίπλωμα ευρεσιτεχνίας ανά ερευνητή
 - Αριθμός κατοχυρωμένων διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας σε συγκεκριμένα γραφεία πατεντών (π.χ. EPO, USPTO, German DPA, French INPI, UKIPO, Japanese JPO, Korean KPO) ανά ερευνητή
 - Αριθμός συμβάσεων παραχώρησης ή/και μεταβίβασης δικαιωμάτων σε δίπλωμα ευρεσιτεχνίας ανά ερευνητή
 - Ύψος εσόδων από δραστηριότητες εμπορικής αξιοποίησης των αποτελεσμάτων της έρευνας
- Ειδικότερα προτείνεται:
- Η χρηματοδότηση των Γραφείων Μεταφοράς Τεχνολογίας να συνδεθεί με την παραγωγικότητά τους στους σχετικούς δείκτες
 - Στην αξιολόγηση των ερευνητών/Μελών ΔΕΠ να προστεθούν δείκτες όπως:
 - Αρ. Καταγραφών Εφευρέσεων
 - Αρ. Αιτήσεων για δίπλωμα ευρεσιτεχνίας στο οποίο ο ερευνητής συμμετέχει ως Εφευρέτης
 - Αρ. Συμφωνητικών αξιοποίησης εφευρέσεων στις οποίες συμμετείχε ο ερευνητής
 - Να υπάρχει τεκμηριωμένη και σημαντική συμμετοχή των Εφευρετών στα κέρδη από την αξιοποίηση των διπλωμάτων ευρεσιτεχνιών και των άλλων δικαιωμάτων.

3. Μόνιμες Δομές Μεταφοράς Τεχνολογίας

Η προστασία και η οικονομική αξιοποίηση της Διανοητικής Ιδιοκτησίας γίνεται στις περισσότερες χώρες μέσα από τα Γραφεία Μεταφοράς Τεχνολογίας των Ερευνητικών Φορέων. Για να διαχειριστεί σωστά ένας Φορέας τις διαδικασίες προστασίας της Διανοητικής Ιδιοκτησίας και την εμπορική της αξιοποίηση χρειάζεται κατ' αρχήν μακροχρόνια χρηματοδότηση, ώστε μεταξύ άλλων, να προσλάβει άτομα με τεχνογνωσία, τα οποία να ακολουθούν συστηματικά μια ξεκάθαρη πολιτική. Αυτό δεν έχει γίνει μέχρι σήμερα διότι:

- α) οι περισσότερες δομές είναι νέες, με ελάχιστη εμπειρία και με Εσωτερικούς Κανονισμούς οι οποίοι είναι υπό διαμόρφωση
- β) οι Φορείς δεν αναγνωρίζουν τη σημασία της Μεταφοράς Τεχνολογίας και δεν έχουν επενδύσει στο απαραίτητο ανθρώπινο δυναμικό
- γ) αρκετοί Φορείς είναι μικροί και δεν έχουν από μόνοι τους την κρίσιμη μάζα για να δικαιολογήσουν τη δημιουργία μιας πλήρως ανεπτυγμένης Μονάδας Μεταφοράς Τεχνολογίας
- δ) δεν έχουν εφαρμοστεί (πilotικά) προγράμματα για τη χρηματοδότηση της ανάπτυξης δομών Μεταφοράς Τεχνολογίας (βλ. Κεφάλαιο 4).

ΠΡΟΤΑΣΗ

Να οριστεί νομοθετικά η ύπαρξη τουλάχιστον μιας ελάχιστης οργανωτικής μονάδας που θα ασχολείται με τη Μεταφορά Τεχνολογίας σε κάθε Φορέα (τουλάχιστον στους Φορείς που αναλαμβάνουν ερευνητικά προγράμματα), να αποτυπωθούν οι διαδικασίες στον Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας του και να προβλεφθεί η ίδρυση κοινών δομών (γεωγραφικών ή θεματικών) όπου αυτό είναι απαραίτητο. Θα ήταν χρήσιμο να μελετηθεί η βέλτιστη νομική μορφή για τη λειτουργία των κοινών δομών καθώς και η βελτιστοποίηση της απόδοσης λειτουργίας τους μέσα από την κλαδική, τη γεωγραφική και /ή την υβριδική τους ανάπτυξη.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Η παραπάνω πρόταση βρίσκεται σε στάδιο υλοποίησης, μέσα από τον πρόσφατο Νόμο 4957/2022 «Νέοι Ορίζοντες στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα» του Υπουργείου Παιδείας, καθώς και των προσκλήσεων υποστήριξης των Γραφείων Μεταφοράς Τεχνολογίας του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων (ΕΣΠΑ), Φάση Α' και Φάση Β'.

4. Μόνιμος Μηχανισμός χρηματοδότησης της Διανοητικής Ιδιοκτησίας και της Μεταφοράς Τεχνολογίας

Η διεθνής πρακτική έχει δείξει ότι χρειάζεται συστηματική χρηματοδότηση των Γραφείων Μεταφοράς Τεχνολογίας για τουλάχιστον μια δεκαετία για να μπορέσουν να αναπτύξουν την απαραίτητη τεχνογνωσία και να αρχίσουν να έχουν έσοδα, τα οποία θα επενδύονται για τις ανάγκες των Γραφείων/Δομών Μεταφοράς Τεχνολογίας. Απαραίτητη προϋπόθεση για την οικονομική βιωσιμότητα των Γραφείων/Δομών Μεταφοράς Τεχνολογίας είναι η κρίσιμη μάζα ερευνητικού αποτελέσματος με εύρωστες προοπτικές εμπορικής αξιοποίησης, αλλά και οι απαραίτητες Δομές και Διαδικασίες.

Συνήθως οι Φορείς χρηματοδοτούν τις ερευνητικές τους δραστηριότητες μέσα από ερευνητικά προγράμματα ενώ οι οριζόντιες υποστηρικτικές δραστηριότητες χρηματοδοτούνται είτε από τον τακτικό τους προϋπολογισμό είτε από τα overheads των προγραμμάτων. Συνήθως δεν υπάρχει πρόβλεψη για δομές και δράσεις Μεταφοράς Τεχνολογίας σε αυτές τις πηγές χρηματοδότησης.

ΠΡΟΤΑΣΗ

Να σχεδιαστεί ένας μόνιμος μηχανισμός χρηματοδότησης τόσο των Δομών όσο και των δραστηριοτήτων Μεταφοράς Τεχνολογίας ανάλογα με την οργανωτική δομή κάθε Φορέα και του επιπέδου δραστηριοτήτων Μεταφοράς Τεχνολογίας που θα μπορεί να αναπτύσσει με βάση συγκεκριμένα κριτήρια που θα ελέγχονται περιοδικά. Θα πρέπει να οριστεί ποιο μέρος των δραστηριοτήτων θα γίνεται στο επίπεδο ενός Φορέα και ποιο στο πλαίσιο μιας κοινής δομής και πώς θα καλύπτονται τόσο τα βασικά λειτουργικά έξοδα του Γραφείου/Δομής (έξοδα προσωπικού, συνδρομές, κλπ.), όσο και οι δράσεις Μεταφοράς Τεχνολογίας. Τα βασικά σταθερά έξοδα του Γραφείου θα πρέπει να καλύπτονται από τον Τακτικό Προϋπολογισμό (εφόσον εγκριθούν οι νέοι Οργανισμοί των Φορέων) και από τα overheads των προγραμμάτων. Για τις δράσεις Μεταφοράς Τεχνολογίας θα πρέπει να δημιουργηθεί ένας χρηματοδοτικός μηχανισμός όπου θα κατατίθενται προβλέψεις δραστηριοτήτων ανά τριετία και χρηματοδότηση με βάση και τα αποτελέσματα της προηγούμενης τριετίας.

ΕΝΟΤΗΤΑ Β: Οικοσύστημα Καινοτομίας

5. Αποδέσμευση της υποχρεωτικής Αρχικής Κατάθεσης βάσει του Ν4325/1963

Σε πολλές χώρες (ΗΠΑ, Γερμανία, κ.ά.) ο Νόμος ορίζει ότι εφόσον η εφεύρεση σχετίζεται με θέματα Εθνικής Ασφάλειας, η πρώτη κατάθεση πρέπει να γίνεται στο Γραφείο Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας της χώρας. Ο ελληνικός νόμος, όπως έχει διατυπωθεί, ορίζει ότι για όλες τις Εφευρέσεις που γίνονται στην Ελλάδα ή και στο εξωτερικό, στις οποίες συμμετέχει Έλληνας υπήκοος, ανεξαρτήτως αν σχετίζονται με θέματα Εθνικής Άμυνας ή όχι, θα πρέπει η πρώτη αίτηση για δίπλωμα Ευρεσιτεχνίας να κατατίθεται στην Ελλάδα. Τα βασικά επιχειρήματα για την άρση αυτού του περιορισμού είναι τα ακόλουθα:

1. Η πρώτη κατάθεση είναι πολύ σημαντική, διότι μετά από λίγους μήνες, ο καταθέτης λαμβάνει την Έκθεση Έρευνας (ΕΕ), η οποία είναι ένα ιδιαίτερα πολύτιμο εργαλείο στην προσπάθεια για ανεύρεση χρηματοδότησης ή/και συνεργασιών και στην μετέπειτα εμπορική αξιοποίηση της Εφεύρεσης. Η εγκυρότερη Έκθεση Έρευνας δίδεται από το Ευρωπαϊκό Γραφείο Δ.Ε. (European Patent Office, EPO), με 4,500 άρθρα εκπαιδευμένους εξεταστές, με εξειδίκευση σε 850 διαφορετικούς τεχνικούς τομείς, οι οποίοι χρησιμοποιούν τα πιο σύγχρονα εργαλεία έρευνας. Αν η πρώτη κατάθεση γίνει στο EPO, η ΕΕ θα εκδοθεί μετά από μόνο 4-6 μήνες και θα θεωρηθεί ιδιαίτερα αξιόπιστη από κάποιον επίδοξο επενδυτή. Αν η ΕΕ είναι θετική, τότε ανοίγει ο δρόμος προς τη χρηματοδότηση.
2. Δεδομένου του περιορισμού η πρώτη κατάθεση να γίνει στον ΟΒΙ, στον οποίο εργάζονται μόνο 6 εξεταστές¹, καθένας εκ των οποίων καλείται να καλύψει ένα πολύ μεγάλο τεχνολογικό πεδίο, η Έκθεση Έρευνας θα εκδοθεί ίσως και μετά τους 11 μήνες και δεν μπορεί να έχει την αξιοπιστία της αντίστοιχης ΕΕ του EPO. Επομένως, με μια ΕΕ του ΟΒΙ, η οποία πιθανόν θα έρθει πολύ αργά, ο καταθέτης θα δυσκολευτεί ιδιαίτερα να πείσει επενδυτές να χρηματοδοτήσουν έγκαιρα τη συνέχιση της διαδικασίας. Οι περισσότερες ευκαιρίες χρηματοδότησης θα χαθούν.
3. Ο περιορισμός του νόμου 4325/1963 μειώνει τις δυνατότητες όλων των Ελλήνων ερευνητών και επιχειρήσεων. Ιδιαίτερα, αν ένας Έλληνας ερευνητής συμμετέχει σε μια ερευνητική ομάδα των ΗΠΑ ή της Γερμανίας, θα πρέπει να υποχρεώσει ολόκληρη την ομάδα να κάνει πρώτη κατάθεση στον ΟΒΙ. Δεδομένου ότι καμία ομάδα δεν δέχεται τέτοιες συνθήκες, ο Έλληνας ερευνητής θα τεθεί εκτός ομάδας ή τουλάχιστον εκτός των δικαιωμάτων της Ευρεσιτεχνίας.
4. Αυτή τη στιγμή ο νόμος είναι ανενεργός. Ποτέ δεν δημιουργήθηκε «ειδικόν γραφείον απορρήτων εφευρέσεων». Δεν υπάρχει κανένας έλεγχος, ο οποίος να πραγματοποιείται από το Υπουργείο Άμυνας ή από κάποιον άλλο φορέα, ώστε να αποτραπεί η διαρροή μιας εφεύρεσης προς άλλο κράτος. Επομένως, ο νόμος δεν εξυπηρετεί τον σκοπό για τον οποίο έχει γραφεί, και αποτελεί απλώς μια γραφειοκρατική και απαρχαιωμένη τροχοπέδη στο οικοσύστημα καινοτομίας.

Για τους ανωτέρω λόγους γίνεται προφανές ότι θα πρέπει να πάψει να είναι υποχρεωτική η πρώτη κατάθεση στην Ελλάδα για θέματα που δεν άπτονται της Εθνικής Ασφάλειας.

¹ Οι εξεταστές του ΟΒΙ είναι καταρτισμένοι από το Ευρωπαϊκό Γραφείο και κάνουν ιδιαίτερες προσπάθειες ώστε να συντάξουν μια καλής ποιότητας ΕΕ. Δυστυχώς είναι αναγκασμένοι να καλύπτουν ένα ιδιαίτερα μεγάλο τεχνικό πεδίο, επομένως δεν μπορούν να κατέχουν τη στάθμη της τεχνικής.

Ο Νόμος 4325/1963 ορίζει τα εξής:

Άρθρον 1.

1. Πάσα εφεύρεσις και ανακάλυψις, γενομένη είτε εν τη ημεδαπή είτε εν τη αλλοδαπή, υπό Ελληνοσ την υπηκοότητα και αφορώσα την εθνικήν άμυναν της Χώρας ή συμμάχου Χώρας ή ομάδος συμμάχων Χωρών, της οποίας μέλος είναι και η Ελλάς, απαγορεύεται, και προ του χαρακτηρισμού της, ως απορρήτου, κατά τα άρθρα 2 και 3 του παρόντος, να μεταβιβασθή ή καθ' οιονδήποτε τρόπον ανακοινωθή προς οιοδήποτε κράτος, προς αλλοδαπόν ή ημεδαπόν νομικόν ή φυσικόν πρόσωπον. Ομοίως απαγορεύεται η μεταβίβασις ή ανακοίνωσις, πάσις τεχνικής πληροφορίας, δυναμένης να έχη σχέσις προς τοιαύτας εφευρέσεις ή ανακαλύψεις.

2. Κατ' εξαίρεσιν, η ως άνω απαγόρευσις, δεν ισχύει εφ' όσον υφίσταται ειδική συμφωνία μεταξύ Ελλάδος και ενδιαφερομένων Χωρών, επ' αμοιβαιότητα. Εν τη περιπτώσει ταύτη τα της διαδικασίας ανταλλαγής και διασφάλισης της μυστικότητος των εκατέρωθεν ανακοινουμένων εφευρέσεων, ανακαλύψεων και τεχνικών πληροφοριών, διέπονται υπό των εν τη συμφωνία ταύτη οριζομένων.

3. Πάσα συμφωνία εκ των εν τη προηγουμένη παραγράφω 2 αναφερομένων, συνομολογηθείσα ή συνομολογουμένη μεταξύ Ελλάδος και ετέρων κρατών του Ν.Α.Τ.Ο. ως και αι σχετικαί διαδικασίαι τούτων, κυρούνται διά Β. Διαταγμάτων εκδιδομένων υπό των Υπουργών Εξωτερικών, Εθν. Αμύνης και Εμπορίου. Δι' ομοίων Β. Διαταγμάτων κυρούνται αι μεταξύ αυτών συμφωνίαι, περί συνεργασίας εις προγράμματα αμοιβαίας εξελίξεως όπλων. Πάσα διαβαθμισμένη συμφωνία ή διαδικασία εκ των ως άνω κυρούται, δι' αποφάσεως εκδιδομένης υπό των ιδίων ως άνω Υπουργών, και δεν δημοσιεύεται εις την Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Άρθρον 2.

1. Άπασαι αι δηλώσεις προς απονομήν διπλώματος ευρεσιτεχνίας (δηλώσεις ευρεσιτεχνίας), εφ' εξής, θα κατατίθενται εις το διά του παρόντος ιδρυόμενον, παρά τω Υπουργείω Εμπορίου (Τμήμα Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας), ειδικόν γραφείον απορρήτων εφευρέσεων.

2. Τα υπό του άρθρου 21 του Ν.2527/1920 "περί διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας" μνημονευόμενα έγγραφα, δέον να κατατίθενται αυτοπροσώπως υπό του εφευρέτου ή υπό του ειδικού πληρεξουσίου αυτού.

3. Το ειδικόν γραφείον απορρήτων εφευρέσεων θα λειτουργή δια των αυτών υπαλλήλων του τμήματος βιομηχανικής ιδιοκτησίας ως και άλλων τοποθετουμένων εις αυτό εκ των λοιπών υπηρεσιών του Υπουργείου Εμπορίου, κατά τα ειδικώτερον ορισθησόμενα δι' αποφάσεως του άρθρου 14 του παρόντος.

Η διόρθωση της διατύπωσης του νόμου ώστε να ακολουθεί το παράδειγμα των άλλων χωρών δεν δημιουργεί κινδύνους στην Εθνική Ασφάλεια και ελευθερώνει τόσο τους Φορείς όσο και τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις που έχουν περιορισμένους πόρους να επιλέξουν τη στρατηγική κατάθεσης που καλύτερα εξυπηρετεί τους σκοπούς τους. Θα ήταν επίσης χρήσιμο να οριστούν οι τομείς των θα μπορούσαν να αποτελέσουν αντικείμενο Εθνικής Ασφάλειας, με βάση τη Διεθνή Ταξινόμηση Ευρεσιτεχνιών.

ΠΡΟΤΑΣΗ

Το άρθρο 2 του Ν4325/1963 να αναδιατυπωθεί ως ακολούθως:

Οι αιτήσεις για δίπλωμα ευρεσιτεχνίας σχετικές με την Εθνική Άμυνα, με οπικά συστήματα ή με πυρομαχικά, θα πρέπει να κατατίθενται αρχικά στον Οργανισμό Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας.

6. Ολοκλήρωση των διαδικασιών για την εφαρμογή των Ενιαίων Τίτλων (Unitary Patent and Unified Patent Court)

Το Ενιαίο Δίπλωμα Ευρεσιτεχνίας και Ενιαίο Δικαστήριο Ευρεσιτεχνιών (Unitary Patent and Unified Patent Court) έχουν μπει στην τελική ευθεία και το Δικαστήριο θα αρχίσει να εκδικάζει υποθέσεις την 01.04.2023. Οι διαδικασίες αυτές αποτελούν μια τρίτη επιλογή η οποία προσφέρεται στις επιχειρήσεις και καταθέτες στην Ευρώπη, παράλληλα με τις δύο υπάρχουσες επιλογές, δηλαδή το Ευρωπαϊκό Δίπλωμα και τα Εθνικά Διπλώματα. Η επιλογή αυτή θα είναι διαδικαστικά πολύ απλούστερη, θα έχει ενιαία τέλη ανανέωσης, ο τίτλος θα προσβάλλεται μόνο σε ένα ενιαίο δικαστήριο και γι' αυτούς τους λόγους θα είναι ιδιαίτερα πιο οικονομική από τις δύο υπάρχουσες επιλογές.

Δεν είναι ξεκάθαρο πώς και πότε θα εφαρμόσει η Ελλάδα το Ενιαίο Δίπλωμα ευρεσιτεχνίας και το Ενιαίο Δικαστήριο Ευρεσιτεχνίας. Είναι σαφές ότι η ένταξη της χώρας μας σε αυτές τις σημαντικές διεθνείς συμφωνίες απλούστευσης και ενοποίησης της δύσκολης αυτής διαδικασίας θα διευκόλυνε τους Έλληνες δυνητικούς κατόχους διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας. Η μη ένταξη της χώρας μας θα μας στερήσει πόρους (τα τέλη ανανέωσης θα εισπράττονται κεντρικά από το EPO και θα διανέμονται στις συμμετέχουσες χώρες) και κυρίως θα μας θέσει στο περιθώριο της Ευρωπαϊκής ενοποίησης.

ΠΡΟΤΑΣΗ

Προτείνεται η Βουλή των Ελλήνων να κυρώσει άμεσα τους κανονισμούς και τη Συνθήκη της ΕΕ σχετική με το Ενιαίο Δίπλωμα και τη δημιουργία του Ενιαίου Δικαστηρίου Ευρεσιτεχνιών.

7. Αναγνώριση Διεθνώς Πιστοποιημένων Συμβούλων Ευρεσιτεχνίας

Ένας παράγοντας καθυστέρησης της ανάπτυξης της καινοτομίας στην Ελλάδα είναι η έλλειψη Πιστοποιημένων Συμβούλων Ευρεσιτεχνίας (ΠΣΕ). Σύμφωνα με το άρθρο 7 παρ. 10α του Ν. 1733/87,

«Δικαίωμα παράστασης ή κατάθεσης εγγράφων ενώπιον του Οργανισμού Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας (ΟΒΙ) έχει όποιος αντλεί δικαίωμα από αίτηση ευρεσιτεχνίας, αίτηση Πιστοποιητικού Υποδείγματος Χρησιμότητας (ΠΥΧ) ή ο πληρεξούσιος δικηγόρος του ή ο εξουσιοδοτημένος για το σκοπό αυτό πιστοποιημένος σύμβουλος ευρεσιτεχνίας».

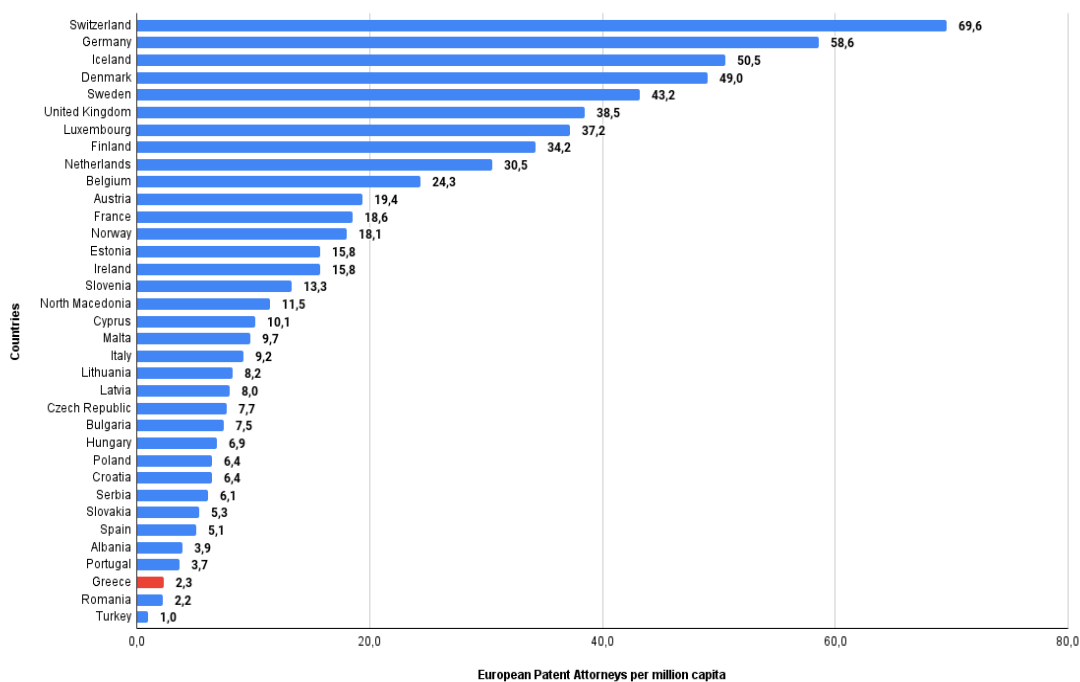
Ο εθνικός νομοθέτης υιοθέτησε μεν, από το 1987, τη νομοθεσία και πρακτική των άλλων χωρών και προέβλεψε την ύπαρξη ΠΣΕ, παρέλειψε όμως να συμπεριλάβει στον ίδιο νόμο τη διαδικασία με την οποία κάποιος πιστοποιείται ως Σύμβουλος Ευρεσιτεχνίας. Η καθυστέρηση αυτή συνεχίζεται μέχρι σήμερα.

Ας δούμε ποιο είναι το αποτέλεσμα αυτής της καθυστέρησης και πώς αυτή επιδρά ανασταλτικά στη δημιουργία ενός ολοκληρωμένου οικοσυστήματος καινοτομίας. Ο παρακάτω πίνακας (Σχήμα 1) αποτυπώνει την εξαιρετικά χαμηλή θέση στην οποία βρίσκεται η Ελλάδα, σε σχέση με τα υπόλοιπα κράτη μέλη της Σύμβασης για τα Ευρωπαϊκά Διπλώματα Ευρεσιτεχνίας (European Patent Organization), όσον αφορά τον αριθμό των Πιστοποιημένων Συμβούλων (European Patent Attorneys) ανά εκατομμύριο κατοίκων.

Η πραγματική εικόνα είναι δυστυχώς χειρότερη διότι, από τα εικοσιεπτά (27) εγγεγραμμένα μέλη της λίστας του Ευρωπαϊκού Γραφείου Ευρεσιτεχνιών, μόνον δέκα έχουν περάσει τις (υψηλής δυσκολίας) «Ευρωπαϊκές Εξετάσεις Πιστοποίησης» (European Qualifying Examination) και είναι σε θέση να συντάξουν και να υποστηρίξουν αυτόνομα μια αίτηση ευρεσιτεχνίας σε εθνικό και κυρίως σε διεθνές επίπεδο. Αυτός ο αριθμός είναι πιθανό να φέρνει τη χώρα μας μια θέση πιο κάτω στον πίνακα.

Οι περισσότερες χώρες του πίνακα διαθέτουν μια παράλληλη, εθνική διαδικασία απόκτησης πιστοποίησης, η οποία επιτρέπει στους κατόχους της πιστοποίησης αυτής να εκπροσωπήσουν πελάτες σε εθνικό επίπεδο. Οι Σύμβουλοι αυτοί προετοιμάζονται και στη συνέχεια αποκτούν την Ευρωπαϊκή πιστοποίηση, ώστε να συμπεριληφθούν στην ανωτέρω λίστα. Δεδομένου ότι η Ελληνική Ακαδημία Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας (ΕΑΒΙ) δεν έχει ακόμη ξεκινήσει το σχετικό πρόγραμμα βασικής εκπαίδευσης και κατάρτισης υποψηφίων συμβούλων ευρεσιτεχνίας, η Ελλάδα δεν έχει το απαραίτητο εκπαιδευτικό πλαίσιο το οποίο να δύναται να προετοιμάσει έναν υποψήφιο για τις ευρωπαϊκές εξετάσεις και η συμμετοχή των λίγων Ελλήνων υποψηφίων στις εξετάσεις αυτές είναι αποτέλεσμα υπέρμετρης προσωπικής προσπάθειας ή/και παραμονής στο εξωτερικό για μεγάλο διάστημα.

Οι πρώτοι Πιστοποιημένοι από την ΕΑΒΙ Σύμβουλοι, οι οποίοι θα έχουν και αρκετή εμπειρία ώστε να υποστηρίξουν νέες αιτήσεις δεν μπορεί να είναι διαθέσιμοι για να προσφέρουν ποιοτικές υπηρεσίες πριν από το 2027 ή και αργότερα. Η πρόσφατη προσφυγή του Τεχνικού Επιμελητηρίου στο ΣτΕ θα επιβραδύνει περαιτέρω αυτά τα χρονικά περιθώρια. Είναι επομένως απαραίτητο να θεσπιστούν στο μεταξύ μεταβατικές διατάξεις, ώστε να εξυπηρετηθεί το εκκολλημένο οικοσύστημα καινοτομίας.

Σχήμα 1. Αριθμός των European Patent Attorneys ανά εκατομμύριο κατοίκων

Πηγή:

Τα στοιχεία για τους Patent Attorneys προέρχονται από την ιστοσελίδα του Ευρωπαϊκού Γραφείου Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας <https://www.epo.org/applying/online-services/representatives.html>

Τα στοιχεία πληθυσμού αντλήθηκαν από τη Wikipedia, από το εξής

λήμμα: https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_countries_and_dependencies_by_population.

Στο γράφημα δεν έχουν συμπεριληφθεί τα στοιχεία που αφορούν σε Λιχτενστάιν, Σαν Μαρίνο και Μονακό, λόγω του ότι οι χώρες αυτές έχουν πληθυσμό μικρότερο των 50.000 και επομένως τα στοιχεία τους δεν μπορούν να είναι αντιπροσωπευτικά.

Θεωρούμε σκόπιμο να αναγνωριστεί άμεσα, μέσω σχετικής νομοθετικής πρόβλεψης, το δικαίωμα παράστασης και κατάθεσης εγγράφων ενώπιον του ΟΒΙ από Πιστοποιημένους Συμβούλους Ευρωπαϊκής Ευρεσιτεχνίας, τουλάχιστον μέχρι να κλείσει ο πρώτος κύκλος επιμόρφωσης και πιστοποίησης Συμβούλων, οι οποίοι θα είναι πλήρως πιστοποιημένοι και θα μπορούν να καταθέτουν και να υποστηρίζουν αιτήσεις.

Οι Σύμβουλοι που έχουν πιστοποιηθεί από το Ευρωπαϊκό Γραφείο έχουν ήδη εργασιακή εμπειρία στον τομέα και έχουν περάσει επιτυχώς τις πολύ δύσκολες εξετάσεις European Qualifying Examination (EQE). Πιστοποιημένοι Σύμβουλοι σημαντικών χωρών, όπως Γερμανία, Γαλλία, Ηνωμένο Βασίλειο και ΗΠΑ, θα μπορούσαν επίσης να λάβουν παρόμοια αναγνώριση.

ΠΡΟΤΑΣΗ

Προτείνεται η αλλαγή του Άρθρου 7.10α. του Ν1733/87 ως ακολούθως:

10α. Δικαίωμα παράστασης ή κατάθεσης εγγράφων ενώπιον του Οργανισμού Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας (ΟΒΙ) έχει όποιος αντλεί δικαίωμα από αίτηση ευρεσιτεχνίας, αίτηση Πιστοποιητικού Υποδείγματος Χρησιμότητας (ΠΥΧ) ή ο πληρεξούσιος δικηγόρος του ή ο εξουσιοδοτημένος για το σκοπό αυτό πιστοποιημένος σύμβουλος ευρεσιτεχνίας (ΠΣΕ).

Ως ΠΣΕ θεωρείται κάθε άτομο το οποίο είναι εγγεγραμμένο στον κατάλογο των European Patent Representatives τον οποίο διαχειρίζεται το Ευρωπαϊκό Γραφείο Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας.

8. Εκπαίδευση και ενημέρωση σε θέματα Διανοητικής Ιδιοκτησίας

Η χώρα μας έχει σοβαρή καθυστέρηση σε θέματα μεταφοράς τεχνολογίας, διαχείρισης γνώσης, καινοτομίας, επαγγελματικής εκπαίδευσης, ιδιαίτερα εκπαίδευσης δικαστών και τελωνιακών. Οι Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις (ΜμΕ) αλλά και οι μεγαλύτερες εταιρείες δεν είναι ενήμερες για την προστασία της διανοητικής τους ιδιοκτησίας και τι αυτό μπορεί να σημαίνει για την εταιρεία τους. Για παράδειγμα, υπάρχει έλλειψη ενημέρωσης για τα φορολογικά κίνητρα (άρθρο 71 του ν. 4172/2013 και αντίστοιχη ΚΥΑ 52738/ΔΕΚΝΤ55/2018), με βάση τα οποία παρέχονται σημαντικές φορολογικές ελαφρύνσεις για κέρδη από εκμετάλλευση διανοητικής ιδιοκτησίας.

Οι περισσότερες ΜμΕ δεν έχουν τμήματα R&D αλλά ούτε και συνεργάζονται στην πλειοψηφία τους με ερευνητικούς φορείς για την ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων/λύσεων. Συνεπώς το ότι δεν αξιοποιούν τα φορολογικά κίνητρα συχνά δεν είναι μόνο λόγω έλλειψης ενημέρωσης αλλά και λόγω έλλειψης της δυνατότητας να τα αξιοποιήσουν με κάποιο τρόπο.

Είναι προφανές ότι η εκπαίδευση στο θέμα της ΔΙ πρέπει να ξεκινήσει τουλάχιστον από τα πανεπιστήμια ή ακόμα και νωρίτερα, ακολουθώντας το παράδειγμα των επιτυχημένων χωρών.

ΠΡΟΤΑΣΗ

Προτείνεται η Διανοητική Ιδιοκτησία να διδάσκεται σε όλες τις σχολές Θετικών Επιστημών ως υποχρεωτικό μάθημα τουλάχιστον ενός εξαμήνου.

9. Εξειδικευμένοι Δικαστές και Τμήματα Δικαστηρίων

Ενώ στην Ελλάδα υπάρχουν δικαστήρια που εκδικάζουν υποθέσεις Διανοητικής Ιδιοκτησίας, η διαδικασία είναι μακρά και δεν υπάρχει η απαραίτητη **δημοσιότητα των δικαστικών αποφάσεων**.

Επιπλέον, δεν υπάρχουν δικαστές με νομική και παράλληλα τεχνική κατάρτιση, όπως π.χ. στη Γερμανία και το Ηνωμένο Βασίλειο. Αποτέλεσμα αυτού είναι οι αποφάσεις των δικαστηρίων να μην έχουν την απαιτούμενη ποιότητα και να μην δημιουργείται μια νομολογία η οποία θα βοηθά δικαστές και αντιδίκους στην εκδίκαση μελλοντικών υποθέσεων.

ΠΡΟΤΑΣΗ

Προτείνεται η επιλογή και εκπαίδευση μικρού αριθμού δικαστών στη Διανοητική Ιδιοκτησία (ΔΙ) οι οποίοι να εδρεύουν στην Αθήνα (και ίσως και στη Θεσσαλονίκη) και η ανάληψη όλων των υποθέσεων ΔΙ από αυτούς τους δικαστές μόνο. Οι επιλεγμένοι δικαστές θα μπορούν να εκπαιδευτούν από το Ευρωπαϊκό Γραφείο ΔΙ ακολουθώντας την πρακτική άλλων χωρών.

Ενότητα Γ: ΟΒΙ και ΕΑΒΙ

10. Η Ελληνική Ακαδημία Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας (ΕΑΒΙ)

Η ύπαρξη ενός σώματος εξειδικευμένων, πιστοποιημένων Συμβούλων Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας είναι ένας απαραίτητος κρίκος στην αλυσίδα της καινοτομίας, διότι οι Σύμβουλοι αυτοί (Patent Attorneys) είναι οι ειδικοί οι οποίοι θα συντάξουν σωστά και θα υποστηρίξουν τις νέες αιτήσεις για Διπλώματα Ευρεσιτεχνίας. Μέχρι σήμερα, τα Ελληνικά Ερευνητικά Ιδρύματα και η Βιομηχανία, είτε απευθύνονται σε γραφεία του εξωτερικού, τα οποία είναι ιδιαίτερα ακριβά και η ποιότητα υπηρεσιών που παρέχουν δεν είναι πάντα η αναμενόμενη, είτε συντάσσουν και καταθέτουν μόνοι τις αιτήσεις, πράγμα που οδηγεί σε μεγάλη ή ολική απώλεια δικαιωμάτων.

Πρόσφατα, η Ελληνική Ακαδημία Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας (ΕΑΒΙ), η οποία ιδρύθηκε τον Απρίλιο του 2019 με το ΠΔ31/2019, δημοσίευσε Πρόσκληση Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος η οποία απευθύνεται σε υποψήφιους διδάσκοντες.

Στην ίδια ανακοίνωση υπάρχει ενδεικτική ημερομηνία έναρξης του προγράμματος βασικής εκπαίδευσης (20^η Φεβρουαρίου 2023).

Ασφαλώς πρόκειται για μια ιδιαίτερα θετική εξέλιξη, η οποία θα ανοίξει το δρόμο σε μια σειρά νέων επιστημόνων (μηχανικών, φυσικών, χημικών, βιολόγων) άλλες ένα νέο, πολύ απαιτητικό επάγγελμα, και κυρίως θα εμπλουτίσει το Ελληνικό οικοσύστημα καινοτομίας με έναν απαραίτητο κρίκο. Οι Έλληνες εφευρέτες, σε μερικά χρόνια, θα βρίσκουν Έλληνες Συμβούλους, οι οποίοι άλλεστε εξηγούν λεπάλλεσερώς τις διαδιάλλεσε, θα τους κατευθύνουν σωστά, θα συντάσσουν και θα υποσάλλεσερίζουν άάλλεσε τισάάλλεσεήσεσε τους.

Εκτός όμως της Ακαδημαϊκής εκπαίδευσης, είναι απαραίτητη η πρακτική εξάσκηση των αποφοίτων δίπλα σε πάλλεσεραμένους συμβούλους. Στισ περισσότερες χώρες η πρακτιάάλλεσεάσκηση είναι τριετής, σε άλλεσε διετής. Δεδομένου ότι στην Ελλάδα λειτουργεί ένα μόνο οργανωμένο Γραφείο Συμβούλων, το οποίο φυσικά δεν μπορεί να εκπαιδεύσει παρά έναν πολύ περιορισμένο αριθμό αποφοίτων, πρέπει να αναζητηθεί διαδικασία πρακτικής εκπαίδευσης των αποφοίτων σε Γραφεία του εξωτερικού.

Το ΤΕΣ Μεταφοράς Τεχνολογίας & Διανοητικής Ιδιοκτησίας (ΜΤ & ΔΙ) μπορεί να συμβάλει στην αναζήτηση λύσης στο θέμα αυτό, έτσι ώστε οι απόφοιτοι, εκτός της θεωρητικής εκπαίδευσης, να λάβουν και την απολύτως απαραίτητη γνώση που παρέχει η πρακτική εξάσκηση.

ΠΡΟΤΑΣΗ

Το ΤΕΣ ΜΤ & ΔΙ θεωρεί πολύ θετική εξέλιξη την Πρόσκληση Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος της ΕΑΒΙ που δημοσιεύθηκε την 01 Δεκεμβρίου 2022.

Δεδομένου ότι το θέμα της πρακτικής εκπαίδευσης των αποφοίτων θα πρέπει να αντιμετωπισθεί στα επόμενα χρόνια, το ΤΕΣ ΜΤ & ΔΙ προτίθεται να συμβάλει στην αναζήτηση λύσης στο πρόβλημα αυτό.

11. Επίσπευση της έκδοσης της Έκθεσης Έρευνας

Το σημαντικότερο πρόβλημα του Εθνικού συστήματος συνεχίζει να είναι ο χρόνος σύνταξης και αποστολής της Έκθεσης Έρευνας (ΕΕ) από τον ΟΒΙ. Η Έκθεση Έρευνας του ΟΒΙ παραμένει ένα πολύτιμο εργαλείο για τη λήψη σημαντικών, δαπανηρών αποφάσεων, τόσο για τους εφευρέτες όσο και για την Εθνική οικονομία. Επιτρέπει σε έναν καταθέτη, είτε να συνεχίσει με μια διεθνή κατάθεση (π.χ. ΡCT), είτε να προσαρμόσει και να βελτιώσει το εύρος των αξιώσεων με βάση τα ευρήματα της στάθμης της τεχνικής, είτε τέλος προτρέπει έναν καταθέτη με ελάχιστες πιθανότητες επιτυχίας να εγκαταλείψει, ώστε να μην επενδύσει χωρίς λόγο τα μεγάλα ποσά που απαιτούνται για μια διεθνή κατάθεση.

Δυστυχώς δεν έχουμε δει στατιστικά στοιχεία που να αφορούν τη χρονική διάρκεια που απαιτείται για τη λήψη της Έκθεσης Έρευνας, αλλά επιμέρους εμπειρίες αποδεικνύουν ότι στις περισσότερες περιπτώσεις η ΕΕ φτάνει πολύ αργά στη διαδικασία (μετά τους 11 μήνες), οπότε δεν χρησιμεύει στον καταθέτη ως ένδειξη για το αν θα προβεί σε περαιτέρω κατάθεση, π.χ. μιας αίτησης ΡCT. Ο καταθέτης είτε θα προβεί στα σημαντικά έξοδα της διαδικασίας ΡCT, τα οποία συχνά περιλαμβάνουν υψηλές αμοιβές πιστοποιημένων συμβούλων του εξωτερικού και τα οποία θα είχε αποφύγει αν είχε λάβει έγκαιρα την ΕΕ, είτε θα εγκαταλείψει, εγκαταλείποντας έτσι για πάντα μια δυνητικά εκμεταλλεύσιμη καινοτομία.

Επιπλέον, ο εφευρέτης/καταθέτης δεν μπορεί να πείσει κάποιον επενδυτή να επενδύσει κεφάλαια στην εφεύρεσή του, διότι δεν έχει στα χέρια του ένα θετικό αποτέλεσμα της ΕΕ, το οποίο να δίνει τουλάχιστον μια ένδειξη ότι η εφεύρεση είναι νέα και εφευρετική, άρα έχει πολλές πιθανότητες να λάβει ένα Δίπλωμα Ευρεσιτεχνίας.

Δεδομένου ότι τα εργαλεία έρευνας του εξεταστή ΟΒΙ είναι τα καλύτερα που θα μπορούσε να έχει ένα εθνικό γραφείο, δεν υπάρχουν σημαντικά περιθώρια περαιτέρω αυτοματοποίησης ή αύξησης της παραγωγικότητας των εξεταστών και η μόνη λύση που μπορεί να προταθεί είναι η πρόσληψη επιπλέον εξεταστών.

ΠΡΟΤΑΣΗ

Προτείνεται η διερεύνηση των αναγκών του ΟΒΙ, σημερινών αλλά και μελλοντικών, σε νέους εξεταστές και η πρόσληψη με ανεξάρτητες και ευέλικτες διαδικασίες (εκτός ΑΣΕΠ) νέων εξεταστών. Τόσο η μισθολογική τους αντιμετώπιση όσο και η εκπαίδευσή τους θα πρέπει να γίνει με βάση τα Ευρωπαϊκά πρότυπα.

12. Ευθυγράμμιση του νομικού πλαισίου με τις βέλτιστες πρακτικές

Δεδομένης της απουσίας Πιστοποιημένων Συμβούλων και χαμηλής δραστηριότητας στον τομέα των ευρεσιτεχνιών στη χώρα μας, το νομικό πλαίσιο περί ευρεσιτεχνιών θα πρέπει να ευθυγραμμιστεί με αυτό άλλων χωρών οι οποίες έχουν αποδεδειγμένα επιτυχημένες πολιτικές. Ακολουθούν μερικά παραδείγματα:

α. Αποδοχή της Αγγλικής ως γλώσσα κατάθεσης, χωρίς απαίτηση μετάφρασης

Σημαντικές ευρωπαϊκές χώρες, με μεγάλη παράδοση στη Διανοητική Ιδιοκτησία, όπως η Γερμανία και η Ολλανδία, έχουν αποδεχθεί την Αγγλική ως γλώσσα κατάθεσης, χωρίς την απαίτηση μετάφρασης στην επίσημη γλώσσα του κράτους.

Ο λόγος για τον οποίο κάποιοι Πιστοποιημένοι Σύμβουλοι επιλέγουν να καταθέτουν στην Αγγλική, είναι για να μην υπάρχει διαφορά στις έννοιες ανάμεσα σε μια πρώτη κατάθεση στην Ελληνική και την μετέπειτα μετάφρασή της στην Αγγλική, διότι μια εννοιολογική διαφορά μπορεί να εισάγει αμφιβολία ως προς το εύρος προστασίας και να μεταφραστεί σε ολική απώλεια ενός Διπλώματος ή σε περιορισμό του εύρους προστασίας του. Επίσης η κατάθεση στην Αγγλική μειώνει τη γραφειοκρατία αλλά και το κόστος κατάθεσης, διότι πλέον δεν θα απαιτείται μετάφραση.

ΠΡΟΤΑΣΗ

Προτείνεται η αλλαγή Άρθρου 4 της Υπ. Απόφασης 15928/ΕΦΑ/1253/13,12,1987 ως ακολούθως:

Η αίτηση ευρεσιτεχνίας κατατίθεται στον ΟΒΙ, σε δύο αντίγραφα, και περιέχει τα στοιχεία του άρθρου 7 παρ. 1 και 2 του Ν. 1733/1987. Η περιγραφή, οι αξιώσεις και η περίληψη μπορούν να κατατίθενται στην ελληνική ή αγγλική γλώσσα.

β. Αποδοχή της Συμφωνίας του Λονδίνου για τις μεταφράσεις τίτλων

Μετά την κατοχύρωση ενός Διπλώματος Ευρεσιτεχνίας (ΔΕ) από το ΕΡΟ, το ΔΕ εισέρχεται στη λεγόμενη Εθνική Φάση και έχει την ισχύ ενός εθνικού διπλώματος σε κάθε χώρα ξεχωριστά. Στο παρελθόν, κάθε χώρα απαιτούσε μετάφραση ολόκληρου του ΔΕ στη γλώσσα της. Η διαδικασία αυτή έκανε το ευρωπαϊκό σύστημα ιδιαίτερα ακριβό και πολύπλοκο. Η Συμφωνία του Λονδίνου προβλέπει μια σειρά από απλουστευμένες διαδικασίες εθνικής κατοχύρωσης και κάθε χώρα έχει την επιλογή να υιοθετήσει κάποια από αυτές ή και καμία.

Η Ελλάδα έχει τις αυστηρότερες και τις πιο γραφειοκρατικές διατάξεις για την επικύρωση ενός Ευρωπαϊκού ΔΕ, διότι απαιτεί τη χρήση ενός δικηγόρου, τη μετάφραση ολόκληρου του ΔΕ στα ελληνικά, την επικύρωση της ακρίβειας της μετάφρασης από έναν δικηγόρο και στη συνέχεια την κατάθεση της στον ΟΒΙ. Η διαδικασία αυτή είναι όχι μόνο πολύπλοκη, αλλά και ακριβή και έχει ως αποτέλεσμα την κατάθεση πολύ μικρού αριθμού ευρωπαϊκών διπλωμάτων στην Ελλάδα. Ο μικρός αριθμός καταθέσεων μεταφράζεται σε πολύ μικρά έσοδα για τον ΟΒΙ και το ελληνικό δημόσιο.

ΠΡΟΤΑΣΗ

Προτείνεται η υιοθέτηση μιας ενδιάμεσης από τις πολλές λύσεις που προτείνονται στη Συμφωνία του Λονδίνου, ακολουθώντας το παράδειγμα της Ολλανδίας και πολλών άλλων χωρών, σύμφωνα

με το οποίο απαιτείται μετάφραση μόνο των αξιώσεων και όχι ολόκληρου του κειμένου της ευρεσιτεχνίας.

γ. Διαγραφή του άρθρου 18 σχετικού με τα Διπλώματα Τροποποίησης

Το Άρθρο 18 του Ν1733/87 περί Διπλώματος Τροποποίησης (ΔΤ) περιέχει ασαφείς διατυπώσεις, εφόσον το αντικείμενο του νέου διπλώματος συνδέεται με μια τουλάχιστον αξίωση του κύριου διπλώματος.

Κυρίως δεν βάζει κανένα χρονικό περιθώριο για την κατάθεσή ενός ΔΤ. Αυτό έρχεται σε αντίθεση με τη Σύμβαση των Παρισίων του 1883 και θέτει σε κίνδυνο ακύρωσης το λεγόμενο Δίπλωμα Τροποποίησης.

Επιπλέον, δημιουργεί στον καταθέτη την ψευδαίσθηση ότι μπορεί συνεχώς να τροποποιεί την εφευρεσή του, να την εμπλουτίζει με νέα στοιχεία, να μετατρέπει συνεχώς την περιγραφή και τις αξιώσεις χωρίς χρονικό περιορισμό. Αυτό το άρθρο, εμπεριέχει τον ακόλουθο κίνδυνο ακύρωσης:

Ως γνωστόν, οι διεθνείς συμβάσεις υπερισχύουν των εθνικών νόμων. Επομένως, αν ένας καταθέτης θελήσει να κάνει χρήση δικαιωμάτων από ένα δίπλωμα τροποποίησης το οποίο κατατέθηκε π.χ. τον 19ο μήνα από την πρώτη κατάθεση, ένας ανταγωνιστής θα ακυρώσει το δίπλωμα αυτό, διότι δεν θα είναι νέο και εφευρετικό σε σχέση με το πρώτο δίπλωμα.

Τέλος, το άρθρο καλλιεργεί την λανθασμένη αντίληψη ότι μια αίτηση για ΔΕ μπορεί πάντα να διορθωθεί και να βελτιωθεί, πράγμα που μπορεί να συμβεί μόνο κατά το 1ο έτος μετά την αρχική κατάθεση. Επομένως, ακόμα και αν θεωρήσουμε ότι το άρθρο αποσκοπούσε αρχικά στην εξοικείωση του καταθέτη με το σύστημα, αυτή τη στιγμή η χρήση του είναι ιδιαίτερα επικίνδυνη.

ΠΡΟΤΑΣΗ

Προτείνεται η κατάργηση του Άρθρου 18 του Ν. 1733/1987

13. Δημοσίευση στατιστικών στοιχείων

Για να γίνει αποτελεσματική διαχείριση της Διανοητικής Ιδιοκτησίας και οι αρμόδιοι φορείς να λαμβάνουν τις σωστές αποφάσεις, είναι απαραίτητο να καταγράφεται η πραγματικότητα και να αναλύονται οι παρατηρούμενες αλλαγές, μέσω συστηματικής συλλογής και δημοσίευσης στατιστικών στοιχείων.

Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Διανοητικής Ιδιοκτησίας (WIPO), το Ευρωπαϊκό Γραφείο Διπλ. Ευρεσιτεχνίας (EPO), το Ευρωπαϊκό Γραφείο Δι (EUIPO), αλλά και όλα τα Εθνικά Γραφεία δημοσιεύουν τριμηνιαία, εξαμηνιαία ή ετήσια στατιστικά στοιχεία με την εξέλιξη του αριθμού των αιτήσεων, των Διπλωμάτων, των Εμπορικών Σημάτων, των Βιομηχανικών Σχεδίων, των εν ενεργεία τίτλων, της ιδιότητας των καταθετών, των μεγαλύτερων καταθετών, του χρόνου διεκπεραίωσης της διαδικασίας και άλλα.

Τα στατιστικά στοιχεία σχετικά με τη Διανοητική Ιδιοκτησία είναι ένα εργαλείο χάραξης βιομηχανικής πολιτικής.

ΠΡΟΤΑΣΗ

Προτείνεται η Ελλάδα να ακολουθήσει τη βέλτιστη πρακτική των συγκρίσιμων Ευρωπαϊκών χωρών στη δημοσίευση στατιστικών στοιχείων, όπως π.χ. της Πορτογαλίας.

14. Ψηφιοποίηση τίτλων

Αν και οι Ελληνικοί τίτλοι (αιτήσεις και πατέντες) αποστέλλονται στο ΕΡΟ για δημοσίευση μέσω του ESPACENET στα αγγλικά, δεν υπάρχει διάθεση, ελεύθερη πρόσβαση και αναζήτηση αυτών των τίτλων μέσω του Εθνικού Μητρώου. Δεδομένου όμως ότι από την άνοιξη του 2019 οι νέες αιτήσεις για δίπλωμα ευρεσιτεχνίας κατατίθενται μόνο ηλεκτρονικά, τουλάχιστον αυτές είναι ψηφιοποιημένες και θα μπορούσαν να είναι προσβάσιμες και να αναζητούνται με ηλεκτρονικές μεθόδους, έτσι ώστε να κάνουν δυνατή την έρευνα και στην ελληνική γλώσσα.

ΠΡΟΤΑΣΗ

Προτείνεται η ψηφιοποίηση των Ελληνικών τίτλων Δι, τουλάχιστον των αιτήσεων που είναι ήδη σε ψηφιακή μορφή, διότι κατατέθηκαν μετά το 2019.